

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.001.09.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

ul. Krakowska 28, 45-075 Opole

T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44

lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich, 47-100 Strzelce Opolskie, Pl. Myśliwca 1 ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Goc, Burmistrz Strzelce Opolskich od dnia 7 grudnia 2006 r. ² (dowód: akta kontroli str. 2)
Podstawa prawna	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Opolu
Kontroler	Zygmunt Świątek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/17/2018 z dnia 18 stycznia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny prawidłowości zaplanowania oraz wykorzystania i rozliczenia przez Urząd, pod względem legalności, rzetelności i gospodarności, udzielonych Gminie Strzelce Opolskie z budżetu państwa dotacji przeznaczonych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, tj. na:

- wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500+*⁴;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁵.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności działania kontrolne obejmujące analizę przyznania, wykorzystania i rozliczenia ww. dotacji.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

W 2017 r. Gmina otrzymała z budżetu państwa⁶ dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zlecone ustawami w łącznej kwocie 25 322 978,05 zł, z której wykorzystano 25 172 207,72 zł (tj. 99,4%). Zadania te obejmowały m.in. zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej; prowadzenie spraw obywatelskich i obronnych; aktualizację spisu wyborców; zadania z zakresu obrony cywilnej; zakup podręczników; potwierdzanie uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524; dalej: ustawa o *NIK*.

⁴ Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o *pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.).

⁵ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (Dz. U. z 2017 r. poz. 489 ze zm.).

⁶ Część 85/16, której dysponentem był Wojewoda Opolski.

finansowanych ze środków publicznych; opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób otrzymujących świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze lub zasiłki dla opiekuna; udzielanie specjalistycznych usług opiekuńczych; wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych; wypłacanie wynagrodzeń dla opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych; przyznawanie i wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zasiłków dla opiekunów; przyznawanie i wypłatę świadczeń wychowawczych, wspieranie rodzin oraz zadania związane z Kartą Dużej Rodziny).

Do efektów uzyskanych ze środków dotacji otrzymanych przez Gminę Strzelce Opolskie ze środków budżetu państwa zaliczyć można m.in.: a/ wypłacenie producentom rolnym na podstawie 456 wniosków kwoty 675 465,66 zł tytułem zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego; b/ przeprowadzenie szkolenia obronnego dla 30 osób; c/ przekazanie bezpłatnych podręczników o wartości 307 385,39 zł.

(dowód: akta kontroli str. 83-124, 219-226)

IV. Ocena

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁷ wykorzystanie przez Gminę Strzelce Opolskie dotacji otrzymanych w 2017 r. z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, obejmujących przyznawanie i wypłatę świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Urzędzie zapewniono prawidłowe ujęcie w budżecie na 2017 r. kwot dotacji z budżetu państwa na realizację zadań objętych szczegółowym badaniem NIK, które otrzymano w kwotach zapewniających bieżącą ich realizację bez angażowania środków własnych Gminy Strzelce Opolskie. Ponadto ustalono, że dotacje te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone, a kwoty niewykorzystanych w 2017 r. dotacji zostały zwrócone do budżetu Wojewody Opolskiego bez konieczności uiszczania odsetek za nieterminowy zwrot.

Dokonując oceny prawidłowości planowania, wykorzystania i rozliczenia objętych kontrolą NIK dotacji nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Wyniki kontroli

1. Planowanie dotacji z budżetu państwa na realizację zadań

Opis stanu faktycznego

1.1. Szacunki wielkości środków finansowych niezbędnych do realizacji w 2017 r. przez Gminę Strzelce Opolskie Programu *Rodzina 500+* oraz przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano na podstawie danych zawartych w przekazywanych w 2016 r. do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu⁸ przez jednostkę organizacyjną Gminy – Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich⁹ miesięcznych zapotrzebowań i sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Skarbnik Gminy wyjaśniła, że do dysponenta części 85/16 budżetu państwa nie przekazywano żadnych innych dokumentów dotyczących szacunków wielkości środków finansowych niezbędnych

⁷ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁸ Dalej: OUW.

⁹ Dalej: OPS.

Gminie Strzelce Opolskie do realizacji w 2017 r. zadań związanych z przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego¹⁰.

(akta kontroli str. 442)

1.2. W uchwale nr XXVIII/226/2016 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 20 grudnia 2016 r. *w sprawie uchwały budżetowej Gminy Strzelce Opolskie na 2017 rok* kwoty dotacji z budżetu państwa na zadania zlecone, w tym na wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500+* (w kwocie 13 313 000 zł) oraz na pomoc osobom uprawnionym do alimentów (w kwocie 7 079 000 zł¹¹) ujęto w wysokościach wynikających z informacji otrzymanych od Wojewody Opolskiego¹² na podstawie art. 143 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*¹³, tj. zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów projektem ustawy budżetowej na 2017 r. Po ogłoszeniu ustawy budżetowej na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r.¹⁴ Wojewoda Opolski¹⁵ poinformował Gminę, stosownie do wymogu wynikającego z art. 148 pkt 1 ww. ustawy, o przyjętych w ustawie budżetowej na rok 2017 kwotach dotacji na zadania zlecone (w tym na świadczenie wychowawcze w kwocie 13 424 000 zł oraz na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w łącznej kwocie 7 033 000 zł).

(akta kontroli str. 234-237, 324)

1.3. W dniu 2 października 2017 r. Gmina złożyła w OUW – stosownie do terminu wynikającego z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 września 2017 r. *o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej*¹⁶ – zapotrzebowanie na środki finansowe z przeznaczeniem na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w sprzęt, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*¹⁷ w jednej szkole podstawowej w łącznej kwocie 4 080,10 zł¹⁸. Umowę w sprawie dofinansowania zadania własnego gminy zawarto w dniu 11 grudnia 2017 r., a kwota przyznanej dotacji wyniosła 3 756,10 zł¹⁹. Załącznikiem do umowy był wykaz zakwalifikowanego do dofinansowania wyposażenia/sprzętu, a warunkiem uznania dotacji za wykorzystaną było dokonanie zapłaty za zrealizowanie zadania w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 grudnia 2017 r.

¹⁰ Pismem z dnia 9 czerwca 2017 r. Wojewoda Opolski w związku z rozpoczęciem prac nad projektem budżetu państwa na 2018 r., wystąpił do Burmistrza o sporządzenie informacji w zakresie przewidywanego wykonania planu dotacji w 2017 r. m.in. w ramach rozdziału 85501 *Świadczenie wychowawcze* i rozdziału 85502 *Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego* klasyfikacji dochodów i wydatków publicznych, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* (Dz.U. z 2014 r. poz. 1053 ze zm.).

¹¹ Obejmującej również świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

¹² Pismem FBC.I.3110.16.2016.ML z dnia 25 października 2017 r.

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 108 ze zm.

¹⁵ Pismem FB.I.3111.2.1.2017.AS z dnia 3 lutego 2017 r.

¹⁶ Dz. U. poz. 1774.

¹⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1938 ze zm.

¹⁸ Kwota wnioskowana na jeden gabinet profilaktyki zdrowotnej nie przekraczała limitu, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy *o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej*.

¹⁹ W stosunku do złożonego zapotrzebowania w ww. kwocie zmniejszono kwotę przyznaną Publicznej Szkole Podstawowej nr 7 w Strzelcach Opolskich o 324 zł.

Przyznaną dotację wykorzystano w pełnej wysokości, a sprawozdanie dotyczące rozliczenia udzielonego dofinansowania zostało przekazane do OUW w dniu 18 stycznia 2018 r. Ww. sprawozdanie zostało zaakceptowane przez dysponenta środków budżetu państwa w dniu 9 lutego 2018 r.

(akta kontroli str. 124-156)

1.4. Środki otrzymane z budżetu państwa pozwoliły na realizację przez Gminę Strzelce Opolskie objętych szczegółową kontrolą NIK zadań zleconych oraz na dofinansowanie realizacji wskazanego wyżej zadania własnego.

(dowód: akta kontroli str. 442-444)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki kontrolowanej w opisanym wyżej zakresie, obejmującym ujęcie w budżecie Gminy Olesno kwot dotacji z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej związane z przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także działania związane z uzyskaniem i rozliczeniem dofinansowania do realizacji zadania własnego obejmującego zapewnienie właściwego wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej w sprzęt, o którym mowa w części III ust. 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki medycznej²⁰.

2. Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa na realizację zadań

Opis stanu
faktycznego

2.1. W 2017 r. wysokość środków niezbędnych Gminie Strzelce Opolskie na realizację zadań zleconych objętych szczegółową kontrolą NIK była wykazywana w składanych comiesięcznie przez OPS do OUW zapotrzebowaniach na środki finansowe na dany miesiąc.

Wojewoda Opolski zwiększył w 2017 r. kwotę dotacji na świadczenia wychowawcze o 1 587 000 zł²¹, tj. do kwoty 14 900 000 zł, a kwotę dotacji na świadczenie z funduszu alimentacyjnego²² – o 774 495 zł²³, tj. do kwoty 7 857 619 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 83-85, 355-401)

W 2017 r. nie wystąpiły przypadki otrzymania przez Gminę środków dotacji z budżetu Wojewody Opolskiego po terminie. Burmistrz nie informował dysponenta części 85/16 budżetu państwa o konieczności zablokowania wydatków na dotacje związane z realizacją w 2017 r. zadań w zakresie świadczenia wychowawczego oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z wyjaśnieniami Skarbnik Gminy nie wystąpiła również konieczność dochodzenia przez Gminę Strzelce Opolskie w postępowaniu sądowym należnych tej jednostce samorządu

²⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 86 ze zm.

²¹ W dniu 7 lutego 2017 r. o 111 tys. zł, w dniu 29 września 2017 r. – o 955 tys. zł, w dniu 15 listopada 2017 r. – o 128 tys. zł, a w dniu 6 grudnia 2017 r. – o 393 000 zł.

²² Liczoną łącznie ze świadczeniami rodzinnymi oraz składkami na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

²³ W dniu 7 sierpnia 2017 r. o 16 495 zł, w dniu 10 października 2017 r. – o 647 448 zł, w dniu 15 listopada 2017 r. – o 156 552 zł. Natomiast w dniu 7 lutego 2017 r. zmniejszono plan dotacji o 46 000 zł.

terytorialnego dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej lub innych zadań zleconych.

(dowód: akta kontroli, str. 442-444)

2.2. W 2017 r. nie wystąpiły przypadki nierytmicznego lub nieproporcjonalnego otrzymywania środków dotacji z budżetu Wojewody Opolskiego, a mogące wpływać na opóźnienia lub trudności w realizacji finansowanych z tych środków zadań. Ponadto, zgodnie z wyjaśnieniami Skarbnik Gminy, Gmina Strzelce Opolskie nie finansowała zadań z zakresu administracji rządowej lub innych zadań zleconych środkami własnymi.

(akta kontroli str. 441)

2.3. W Gminie Strzelce Opolskie zadania w ramach realizacji Programu *Rodzina 500+* oraz związane z wypłacaniem świadczeń dla osób uprawnionych do alimentów realizował OPS. Środki przekazywane przez OUW na rachunek bankowy Urzędu w kwotach zgodnych z przekazanymi uprzednio zapotrzebowaniami były w tym samym miesiącu przekazywane do dyspozycji ww. jednostki organizacyjnej Gminy z przeznaczeniem na realizację wskazanych zadań zleconych. Jednocześnie OPS nie przekazywał do Urzędu informacji w zakresie dodatkowych potrzeb finansowych ani też nie monitorował o przyspieszenie przekazania środków pochodzących z dotacji z budżetu Wojewody Opolskiego.

(dowód: akta kontroli, str. 441)

Koszty obsługi świadczenia wychowawczego, o których mowa w art. 29 ust. 3 ustawy *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*, a także koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o których mowa w art. 31 ust. 3 ustawy *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* nie przekraczały – odpowiednio – 1,5% oraz 3% otrzymanej przez Gminę Strzelce Opolskie dotacji na te świadczenia.

(dowód: akta kontroli, str. 83-85)

2.4. Skarbnik Gminy wyjaśniła, że analizy realizacji planu finansowo-rzeczowego pod kątem wydatkowania środków finansowych i uzyskanych na ich podstawie efektów następują po sporządzeniu sprawozdań budżetowych, przy czym nie są one w żaden sposób dokumentowane. Ponadto wskazała, że kierownik OPS sporządza i przekazuje do Urzędu informacje dot. wykonania budżetu za I półrocze oraz za dany rok, w których zawarte są krótkie wnioski opisujące m.in. stopień realizacji zadań objętych szczegółową kontrolą NIK.

(akta kontroli str. 442-444)

Z ustaleń kontroli *Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.* (P/18/001) przeprowadzonej zarówno w Urzędzie, jak i w OPS wynika, że objęte badaniem NIK dotacje na zadania zlecone związane z przyznawaniem i wypłatą zarówno świadczeń wychowawczych, jak i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, prawidłowo zaksięgowane i terminowo rozliczone. W szczególności do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia OUW przekazywano miesięczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego oraz kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, a także inne sprawozdania wymagane przez dysponenta środków budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli, str. 130, 263-267, 271-283, 363-384)

2.5. Gmina Strzelce Opolskie dokonała zwrotu niewykorzystanych w 2017 r. dotacji udzielonych na przyznawanie i wypłatę świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego w łącznej kwocie 82 003,06 zł (w tym 8 771,80 zł w rozdziale 85501 *Świadczenie wychowawcze*, a 73 231,26 zł w rozdziale 85502

Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego).

(dowód: akta kontroli str. 441)

2.6. Sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2017 r., obejmujące m.in. zadania związane z przyznawaniem i wypłatą świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostały przekazane Wojewodzie w terminie wynikającym z przepisów części D pkt 3 załącznika nr 40 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

W ww. sprawozdaniach wykazano kwoty zgodne z ewidencją księgową prowadzoną w Urzędzie.

(dowód: akta kontroli, str. 219-233)

2.7. W 2017 r. wykorzystując środki dotacji z budżetu państwa przeznaczone na realizację Programu Rodzina 500+ oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzyskano następujące rezultaty i efekty rzeczowe:

- wypłacono 29 026 świadczeń wychowawczych w łącznej kwocie 14 677,1 tys. zł na rzecz 2 253 osób uprawnionych;
- wypłacono 2 163 świadczeń z funduszu alimentacyjnego w łącznej kwocie 886,9 tys. zł dla 162 osób uprawnionych.

(akta kontroli str. 83-85)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki kontrolowanej w opisanym wyżej zakresie, związanym z wykorzystaniem i rozliczeniem otrzymanych przez Gminę Strzelce Opolskie z budżetu państwa dotacji na realizację zadań związanych z przyznawaniem i wypłatą świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Opole, dnia 26 marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontroler
Zygmunt Świętek
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Dyrektor
Delegatury NIK w Opolu
.....
podpis
Iwona Zyman